

a systému vzdělávání. Přesto však mohou být vhodným zdrojem pro doplnění různých informací či kontextuálních proměnných v dílčích analýzách v rámci projektu KSH.

Data CVVM jsou veřejně dostupná v *Sociálněvědním datovém archivu*⁷, který je dostupný z webové stránky Sociologického ústavu AV ČR. Zde je možné příslušné datové soubory vybraných sociologických šetření stáhnout v různých datových formátech běžně používaných statistických programů (SPSS, Stata atd.). Nutná je pouze registrace v datovém archivu, kterou lze provést on-line.

CVVM pravidelně vydává i tiskové zprávy, které zpravidla obsahují deskriptivní statistiky vybraných ukazatelů vztahujících se ke konkrétním zkoumaným otázkám. Mezi příklady nedávných šetření provedených CVVM a vztahujících se k systému školství a vzdělávání můžeme uvést např. následující: *Hodnocení kvality různých typů škol* (září 2016), *Občané o možnostech dosažení vzdělání* (září 2015), *Aktuální problémy českého školství očima veřejnosti* (2003), *Hodnocení různých typů škol pohledem české veřejnosti* (září 2014, září 2015), *Občané o možnostech dosažení vzdělání a školném* (září 2012), *Názory občanů na státní maturitu* (září 2011, září 2012), *Názory české veřejnosti na úroveň vzdělávání na různých typech škol* (září 2011). Výsledky těchto šetření jsou dostupné jak v podobě tiskových zpráv, tak v podobě datových souborů prostřednictvím Sociálněvědního datového archivu (viz výše).

1.7 Český statistický úřad

Český statistický úřad (ČSÚ) disponuje celou řadou použitelných dat. Data můžeme obecně rozdělit do tří kategorií: (a) data vztahující se k předpokladům vzdělávání v území (např. počet učitelů); (b) data pro tvorbu populačních prognóz a projekcí v kontextu naplněnosti škol; (c) data vztahující se k socioekonomickému statusu území.

Použitelná jsou zejména data pro kontextuální charakteristiky území, ve kterém se nachází konkrétní škola. ČSÚ sbírá data jak ročně, tak i za delší časové úseky (např. v rámci *Sčítání lidu, domů a bytů* [dále jen sčítání lidu], jež je prováděno zpravidla jednou za 10 let). Analytická využitelnost je tímto velmi omezena na případy časové shody sběru všech datových souborů uvažovaných k párování s daty z InspIS či s daty z mezinárodních šetření. Zároveň se liší dostupnost indikátorů na jednotlivých úrovních agregace. Nicméně kontextuální charakteristiky území jsou v kratším časovém intervalu relativně stabilní, proto je využití i časově ne zcela shodných dat přijatelnou variantou. Dopady proměny územních charakteristik se navíc zpravidla projevují s určitým časovým odstupem, což umožňuje zpětné využití dat ČSÚ s větší časovou odchylkou sběru.

Na úrovni tzv. základních sídelních jednotek jsou dostupná data zejména právě ze sčítání lidu. Základní sídelní jednotkou se zde rozumí jednotka představující částí území obce s jednoznačnými územně-technickými a urbanistickými podmínkami nebo spádová územní seskupení objektů obytného nebo rekreačního charakteru. Zbylá data nejsou vždy dostupná na takto nízké úrovni agregace a musíme se spokojit s úrovní obce, což opět značně ztěžuje využití dat pro potřeby sekundárních analýz na úrovni školy a nižší, tedy na úrovni učitele či studenta.

Pro oblast výzkumu vzdělávání a školství jsou využitelná zejména data ze *Sčítání lidu, domů a bytů*, a to právě díky skutečnosti, že je lze agregovat na menší úrovni, než je úroveň obce. Data ze sčítání lidu nám dají přesný obraz sociodemografické struktury obyvatelstva nejen v místě, kde se daná škola nachází, ale i přesnou sociodemografickou strukturu obyvatelstva spádové oblasti školy. Především jsou tato data pro potřeby dílčích analýz v rámci zvolených

⁷ Viz následující webový odkaz: <http://archiv.soc.cas.cz/>.